

7.11.1948

RIIKLIK TEATER
ESTONIA

„Tasuleegid“

Stalini preemia laureaadi Eugen Kapi ooper 3 vaatuses 6 pildisena

Libreto: Paul Rummo

Lavastaja: Eino Uuli

Näitejuht: G. Tugolessov

Muusikajuht: Priit Nigula

Tantsud ja liikumisjuht: Helmi Tohvelman

Koorijuht: Tiiu Targama

Lavakujundus: ENSV teeneline kunstitegelane, prof. Voldemar Haas

Kostüümid: ENSV teen. kunstitegelane Natalie Mei

Jumestaja ja parukad: Valdur Tohera, Valentina Krasnova

O S A L I S E D:

Mehis, kihelkonnavanem	} ENSV teen. kunstnik
	<i>Ott Raukas</i>
Lemme, tema naine	} ENSV teen. kunstnik
	<i>Jenny Siimon</i>
Saima, nende tütar	} ENSV teen. kunstnik
	<i>Elsa Maasik</i>
Neeme, nende poeg	} ENSV teen. kunstnik
	<i>Voldemar Paldre</i>

Sirje, Neeme mõrsja	{ ENSV teen. kunstnik <i>Maria Rungi</i> <i>Meta Kodanipork</i>
Vambo, noorvanem	{ ENSV teen. kunstnik <i>Tiit Kuusik</i> <i>Georg Taleš</i> <i>Jaan Johanson</i>
Kulle, kubjas	{ ENSV teen. kunstnik <i>Karl Ots</i>
Läänihärra	<i>Vootle Veikat</i>
Rüütel	<i>Aaro Pärn</i>
Läänimees	<i>Georg Ots</i>
I külavanem	<i>Ants Aasma</i>
II külavanem	<i>Enno Eesmaa</i>
III külavanem	<i>Theo Puks</i>
IV külavanem	<i>Ahto Haabjärv</i>
Noormees	<i>Einar Solvi</i>
Valvur	<i>Ants Aasma</i>
Paater	<i>Artur Linnamägi</i>
Preester	<i>Voldemar Valge</i>
Mõisamees	<i>Valter Luts</i>
Rüütlike koor	<i>ENSV Riikliku meeskoori liikmed</i>

Külavanemad, külarahvas, tantsijad, mõisamehed, rüütlid, läänimehed, orjatarid.

Mänguaeg 1342/43. a. Mängukoht: Harjumaa.

„TASULEEGID“

ESIMENE VAATUS

I pilt.

Südasuvi aastal 1342. Kiigeplats Kuldallika hiie juures. Külanoored on kogunenud veetma pühapäeva õhtupoolikut. Hoolimata sillerdavast meeleolust kiigepeol selgub juba alguses tõsiste ja tähtsate sündmuste eelaimust. Saima, eraldudes teistest, ootab tagasi oma armsamat Vambot, kes on eestlaste saadikuna läkitatud Pihkvasse, Nogardisse ja Soome — värbama liitlasi kavatsatud ülestõusuks rõhujate-sakslaste vastu.

Mõisa kubjas reetur Kulle tülitab Saimat oma iharate lähenemispüüetega, millelt teda tabavad külanoored ja Saima vend Neeme. Pilamislaulu saatel aetakse Kulle minema. Hetkeks lühjaksjäänud kiigeplatsi kasutavad Sirje ja Neeme vastastikuse truuduse töötuseks. Kulle on kaevanud läänihärrale enda häbitavat kohtlemist, ja hetkel jahilt tulles siseneb läänihärra koos läänimeestega. Ähvardatakse eestlasi nuutida ja demonstreeritakse ülbet võimutsemist maa isandatena ning rahvas aetakse laiali, millises halbaennustavas meeleolus pilt lõpebki.

II pilt.

Hiis. Vambo saabub pikalt reisilt koju ja kohtub Saimaga. Mõlemad kinnitavad oma kiindumust üksteisesse ning Saima lahkub. Sisenevad külanemad eesotsas kihelkonna vanema Mehisega, kes kogunevad nõumajaks, et ära kuulata Vambo aruannet. Vambo teatab, et nii Pihkvast, Nogardist kui ka Turu foogtilt on lubatud abi. Et ühel teatud kevadööl, kui märguandena ühel mäekingul lööb loitma tuleleek, — on aeg käes ülestõusuks.

TEINE VAATUS

Sirje ja Neeme pulm Mehise talu õues. Külarahvast on koos, tantsitakse, juuakse õlut, soovitakse noorpaarile õnne ja ollakse rõõmsas meeleolus.

Äkki siseneb jällegi jõuk relvastatud mõisamehi, et läänihärra käsul viia mõrsja mõisasse esimese öö õiguse (jus primae noctis) põhjal ja röövida talu vara kümne maksu arvel. Pulmalised hakkavad vastu, peiduurgastest haaratakse relvad, kuid mõisameeste parem relvastus otsustab asja nende kasuks. Sirje viiakse väevõimuga ära, kuna Vambo, Neeme ja osa teisigi nende järele tormavad, haarates kätte, mis juhtub, kes mõõga, kes tapri, kes kirve.

Mõne aja pärast tulevad tagaajajad tagasi, kandes Sirje laipa, kes enese oli uputanud Kuldallikasse, et pääseda häbit.

KOLMAS VAATUS

I pilt.

Aasta 1343, 23. aprill. Eestlaste kogunemispäik — kahe männi juures. Saima on otsustanud minna mõisa (kasutades Kulle kirge tema vastu ettekäändena), et seal parajal hetkel vahte surmata, abistades sellega eestlaste pääsu mõisa. Vambo soovib talle kõike head.

Koguneb tasujate malev, et ära oodata märguannet — tasuleeki. See sütibki ning relvade täristades vanutakse pigem surra kui edasi elada põlatud orjuses.

II pilt.

Alguses näeme teolt tabatud Saimat, kes kavatsuse ebaõnnestudes viib vangina lossis. Kulle püüab talle

veelgi läheneda, kinnitades, et ta oma meelt on muutnud ja sakslasi vihkab, kuid Saima ei usu ta sõnu. Rüütlite sisenedes jääb Saima nende pilgata ja tõugata. Ülekuulamisküsimustele ta vaikib kangekaelselt ning heidetakse sellepärast keldrisse.

III pilt

Pärast Saima raudupanemist siirduvad rüütliid pidutsema. Ent seal kostab lossijõeüest võitluskära ning valju

... lossijõeüest võitluskära ning valju ...

IV pilt

... lossijõeüest võitluskära ning valju ...

V pilt

... lossijõeüest võitluskära ning valju ...

paugutamist vastu lossi väravat. Rutuga asuvad rüütliid kaitsele, ent tasu-ihast tulvil eestlased ei heida kellelegi armu. Lühikest aega kestnud võitluse järel on loss eestlaste võimuses, kuidgi vanem Mehis langeb läänihärra käe läbi. Surres vannutab Mehis hoida tasuleeki ja lõpuni võidelda. Tema laiba juures töötatakse edasi minna Tallinna alla võitlust jätkama, kus ootab suurmalev.

... lossijõeüest võitluskära ning valju ...

Hind 50 kop.

... lossijõeüest võitluskära ning valju ...

... lossijõeüest võitluskära ning valju ...